

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR – 4101-02-01/2013

P/13/102

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

tekst ujednolicony
zgodnie z treścią uchwały
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 7 czerwca 2013 r.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/102 – Realizacja kontraktów socjalnych przez miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
<i>Kontroler</i>	1. Marian Karbarz - główny specjalista kontroli państwowej; upoważnienie do kontroli nr 84942 z dnia 1 lutego 2013 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze, al. Jana Pawła II nr 7; 58-506 Jelenia Góra (zwany dalej „MOPS”). (dowód: akta kontroli str.3)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Wojciech Łabun – Dyrektor MOPS; od 01 września 2009 r. (dowód: akta kontroli str.4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie realizacji kontraktów socjalnych, jako narzędzia aktywizującego osoby zagrożone wykluczeniem społecznym w celu podwyższenia ich statusu zawodowego i społecznego przez odpowiednie przygotowanie do wejścia na rynek pracy oraz integrację ze społeczeństwem.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia w szczególności, sposób wykonywania zadań w zakresie przygotowania, zawierania i realizacji kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych MOPS, uzyskiwane efekty realizacji kontraktów socjalnych, jako indywidualnej aktywnej formy dla osób w trudnej sytuacji życiowej, jak również skuteczność i efektywność wykorzystywanie środków finansowych, przyznanych MOPS na te działania, w tym z projektów systemowych realizowanych w oparciu o programy unijne. Stwierdzone nieprawidłowości, w poszczególnych obszarach objętych kontrolą, nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3 stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonanie zadań w zakresie przygotowania, zawierania i realizacji kontraktów socjalnych.

1.1. Wykonanie przez MOPS zadań w zakresie: przygotowania analizy lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej dla oceny zasobów pomocy społecznej, oszacowania potrzeb w zakresie zawierania kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

Organizacja i zadania MOPS zostały określone w Statucie MOPS nadanym uchwałą Rady Miejskiej Jeleniej Góry nr 453/LVIII/2009 z dnia 13 października 2009 r., oraz Regulaminie Organizacyjnym określającym strukturę wewnętrzną, oraz zakresy działania poszczególnych działów i wyodrębnionych organizacyjnie jednostek MOPS.

(dowód: akta kontroli str.5; 6-11; 12-26)

Zgodnie z art.16a i 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² („ustawa o pomocy społecznej”) Gmina winna przygotować ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej i opracować strategię rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jelenia Góra na lata 2010-2015 (dalej „Strategia”) została uchwalona przez Radę Miejską (uchwała nr 533/LXIV/2010 z dnia 23.02.2010 r.) jako dokument wyznaczający główne kierunki działań w obszarze polityki społecznej oraz działań na rzecz integracji społecznej. MOPS na etapie opracowywania Strategii nie przygotowywał analizy lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej dla oceny zasobów pomocy społecznej, nie oszacowano też potrzeb w zakresie zawierania kontraktów socjalnych.

(dowód: akta kontroli str.27-28; 29-80; 81-130)

Jak wyjaśnił Dyrektor MOPS Wojciech Łabun „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jelenia Góra na lata 2010-2015 została opracowana przez istniejący wówczas Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego Jeleniej Góry. Tutejszy Ośrodek (MOPS) nie przygotowywał na tą okoliczność żadnych analiz, w tym także nie szacował potrzeb w zakresie zawierania kontraktów socjalnych. Przy jej opracowaniu zostały wykorzystane wyłącznie dane pochodzące z corocznych sprawozdań MPIPS-03. MOPS nie jest koordynatorem zadań wyznaczonych w Strategii, na bieżąco realizuje niektóre przypisane cele polityki społecznej wyznaczone w Strategii. W ramach pozyskiwania środków UE/EFS na rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji prowadzona jest m.in. aktywizacja osób bezrobotnych w ramach szkoleń zawodowych, kursów podnoszących ogólne kwalifikacje, warsztatów rozwoju osobistego, działa Klub Integracji Społecznej.”

(dowód: akta kontroli str.195-197)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące badanej działalności

W ocenie NIK za celowy należało uznać udział MOPS w przygotowywaniu analizy lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej dla oceny zasobów pomocy społecznej

² Dz.U. z 2009 r. nr 175, poz.1362 ze zm.

w tym także w szacowaniu potrzeb w zakresie zawierania kontraktów socjalnych na etapie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.2. Zapewnienie w MOPS odpowiednich warunków realizacji zdań w zakresie kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

Uregulowania związane z zawieraniem i realizacją kontraktów socjalnych zawierały „zakresy czynności pracownika socjalnego”, opracowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Nadzór nad wypełnianiem przez pracowników socjalnych zadań związanych z zawieraniem i realizacją kontraktów był realizowany zgodnie z uregulowaniami zawartymi w Regulaminie Organizacyjnym, określającym strukturę wewnętrzną oraz zakresy działania poszczególnych działów i wyodrębnionych organizacyjnie jednostek MOPS.

Bezpośredni nadzór dotyczący, między innymi, weryfikacji prawidłowości przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, sporządzania i przeprowadzenia oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie, był realizowany przez Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej MOPS [...]³.

(dowód: akta kontroli str.12-23; 26; 155-156)

Wszyscy pracownicy socjalni posiadali kwalifikacje określone w art. 116 ustawy o pomocy społecznej. Nie został natomiast spełniony warunek określony w art.110 ust. 11 tej ustawy dotyczący obsady etatowej, tj. wymóg obsługi przez jednego pracownika socjalnego 2 tysięcy mieszkańców. Liczba mieszkańców Jeleniej Góry na koniec 2011 r. wynosiła bowiem 83.463 a na koniec 2012 r. – 82.978. W tym czasie MOPS zatrudniał odpowiednio 38 i 36 pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 154;157-158)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora MOPS „Ośrodek posiada 36 etatów na stanowisko pracownika socjalnego, w tym 1 osoba zatrudniona jest w Dziale Świadczeń Pomocy Społecznej, 1 osoba w Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, realizującym zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz 34 osoby zatrudnione są w Dziale Pomocy Środowiskowej. Na dzień kontroli na stanowisku pracownika socjalnego zatrudnionych jest 39 osób, w tym 3 osoby mają zawarte umowy na czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy (długotrwałe zwolnienie lekarskie 2 pracowników oraz urlop wychowawczy 1 pracownika). MOPS występował do Prezydenta Jeleniej Góry o zwiększenie etatów na stanowisko pracownika socjalnego, ale bez rezultatu.”

W latach 2011-2012 Urząd Miasta nie przeprowadzał w MOPS kontroli obejmujących swoim zakresem system kontraktów socjalnych.

(dowód: akta kontroli str.159-160)

Za najistotniejsze problemy związane z przygotowaniem i realizacją kontraktów socjalnych Dyrektor MOPS oraz pracownicy socjalni uznali w szczególności: brak możliwości pośrednictwa pracy i nie dysponowanie ofertami pracy, brak kontynuowania współpracy z klientem po zakończeniu kontraktu ze względu na unikanie kontaktu z pracownikiem socjalnym (w szczególności w przypadkach zerwania kontraktu), brak zainteresowania innych instytucji współpracą z MOPS, rozwijanie się szarej strefy zatrudnienia, utrudniony monitoring działań klienta ze względu na przepisy o ochronie danych osobowych, brak efektywnej współpracy z

³ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Powiatowym Urzędem Pracy („PUP”) z powodu innych uregulowań i realizowanych zadań (pracownik PUP nie jest „przywiązany” do konkretnej osoby (podopiecznego).

(dowód: akta kontroli str.161-163; 164-171)

Dyrektor MOPS w złożonych ponadto wyjaśnieniach na temat problemów występujących w zakresie skutecznego wykorzystywania przez MOPS kontraktów socjalnych wskazał, iż *„Problemy są związane z następującymi kwestiami: kontrakt socjalny to pisemna umowa określająca sposób współdziałania klienta MOPS pod kątem rozwiązywania jego problemów, wykorzystując jego możliwości i zasoby lokalnego środowiska. Właśnie po stronie klienta, a szczególnie jego przyzwyczajeniu do uzyskiwania „łatwych” pieniędzy osiąganych minimalnym nakładem, należy upatrywać przyczyn niechętnego zawierania i wywiązywania się z ustaleń kontraktów socjalnych (...)zasoby środowiska lokalnego, są zbyt mało atrakcyjne, aby zwiększało to częstotliwość stosowania kontraktów socjalnych. Bardzo atrakcyjna forma to prace społecznie użyteczne, natomiast oferowane staże i roboty publiczne pociągają za sobą konieczność posiadania dodatkowych środków po stronie MOPS na tzw. wkład własny. Zapis w ustawie o pomocy społecznej, w art. 108, dotyczący fakultatywności zawarcia kontraktu socjalnego (kontrakt socjalny „można zawrzeć”) jest przyczyną odwołań klientów do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w przypadkach pozbawienia świadczenia socjalnego w związku z zerwaniem kontraktu socjalnego przez beneficjenta. Powyższy zapis w ustawie o pomocy społecznej nie jest czynnikiem, który wpływa w pozytywny sposób na „atrakcyjność” i częstotliwość stosowania kontraktów socjalnych. Nie bez znaczenia w ocenie stosowania kontraktu socjalnego pozostaje fakt, że stale wzrasta obciążenie pracowników socjalnych nowymi zadaniami, a także stale zwiększającą się ilością obsługiwanych środowisk (klientów). Natomiast kontrakt socjalny wyjątkowo absorbuje pracownika socjalnego do dodatkowych działań np. monitorujących klienta, ale także czynności związanych z dokumentowaniem podejmowanych i realizowanych działań.”*

(dowód: akta kontroli str.159-160)

Ustalone
nieprawidłowości

W MOPS nie został spełniony warunek określony w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej zgodnie z którym ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców.

Dyrektor MOPS występował do Prezydenta Jeleniej Góry o zwiększenie limitów zatrudnienia. W pismach z dnia 8 września 2010 r. i 8 września 2011 r. podano że niezbędne jest zatrudnienie w MOPS osób na stanowiskach pracownik socjalny - 6 etatów, celem spełnienia warunku ustawowego dotyczącego zatrudnienia pracowników socjalnych.

(dowód: akta kontroli str.348-352; 353-356)

W złożonych kontrolerowi NIK w dniu 12 marca 2013 r. wyjaśnieniach w sprawie przyczyn niezapewnienia środków finansowych na zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych gwarantującej spełnienie wymogu ustawowego wynikającego z warunków określonych w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej Prezydent Jeleniej Góry podał, że sytuacja finansowa budżetu miasta nie pozwala na zabezpieczenie dodatkowych środków dla MOPS, umożliwiających zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych o brakujące 5,5 etatu.

(dowód: akta kontroli str.357; 358-360)

1.3. Współpraca MOPS z Powiatowym Urzędem Pracy przy realizacji kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

Między MOPS i Powiatowym Urzędem Pracy w Jeleniej Górze zostały zawarte dwa porozumienia które mają wpływ na realizację kontraktów socjalnych. Porozumienie z dnia 16 kwietnia 2009 r. dotyczące zakresu i trybu informowania się o planowanych działaniach podjętych wobec osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Treść zawartego Porozumienia odpowiadała postanowieniom ustawy o promocji zatrudnienia⁴ (art. 50 ust.3 w zw. z art. 50 ust.2 pkt 2) oraz „Wytocznym dla powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej w zakresie współpracy przy podejmowaniu działań na rzecz osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej” – opracowanych przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej (MPiPS).

MOPS na bieżąco od 2009 roku realizował, dla potrzeb realizacji kontraktów socjalnych, porozumienie z PUP z dnia 16 kwietnia 2009 r.

(dowód: akta kontroli str.172-181; 182-190; 934-937)

W 2011 r. MOPS skierował do PUP 83 wnioski o skierowanie do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym i 10 wniosków o skierowanie do uczestnictwa w lokalnym programie pomocy społecznej. Z tych wniosków PUP wystawił 29 skierowań do kontraktu socjalnego i 2 skierowania do uczestnictwa w lokalnym programie pomocy społecznej. W pozostałych przypadkach (54 osoby w kontrakcie socjalnym i 8 osób w lokalnym programie pomocy społecznej) osoby nie spełniały warunków do wydania skierowań. Natomiast w 2012 r. MOPS skierował do PUP 99 wniosków o skierowanie do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym i 17 wniosków o skierowanie do uczestnictwa w lokalnym programie pomocy społecznej. Z tych wniosków PUP wystawił 28 skierowań do kontraktu socjalnego i 4 skierowania do uczestnictwa w lokalnym programie pomocy społecznej. W pozostałych przypadkach (71 osób w kontrakcie socjalnym i 13 osób w lokalnym programie pomocy społecznej) osoby nie spełniały warunków do wydania skierowań.

(dowód: akta kontroli str.194-197)

MOPS w ramach współpracy z PUP nie prowadził rozpoznania na jakie zawody/formy zatrudnienia jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy ani nie zasięgał w tym zakresie informacji z PUP oraz nie posiadał informacji o liczbie beneficjentów kontraktów socjalnych, którzy po zakończeniu kontraktu otrzymali pomoc ze strony PUP w zakresie przewidzianym ustawą o promocji zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str.195-197)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) zwana „ustawą o promocji zatrudnienia”

Uwagi dotyczące badanej działalności

W ocenie NIK, dla prawidłowego przygotowania, zawierania i realizacji kontraktów socjalnych niezbędne jest określenie, poprzez współpracę MOPS z PUP, rzeczywistych potrzeb rynku pracy.

1.4. Prawidłowość przygotowań w zakresie zawierania kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

MOPS nie prowadził analizy badawczej oraz diagnozy lokalnej sytuacji społecznej w zakresie zawierania kontraktów socjalnych. Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej decyzję o zawieraniu kontraktu podejmowali pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora MOPS „Selekcja kandydatów do kontraktów socjalnych miała miejsce jedynie przy realizacji projektu systemowego „Postaw na Siebie” oraz Programu Rewitalizacji Społecznej „Wspólne działanie- lepsze jutro”. W obu przypadkach zostały opracowane regulaminy uczestnictwa, które określały zasady rekrutacji i grupę docelową Projektu i Programu. Nabór był otwarty (m.in. informacja na stronie internetowej MOPS), zaś selekcji kandydatów dokonywali pracownicy socjalni realizujący kontrakty socjalne w oparciu o obowiązujące regulaminy.”

(dowód: akta kontroli str.195-197)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

W ocenie NIK decyzje w zakresie zawierania kontraktów socjalnych z określonymi osobami winny być poprzedzone przeprowadzeniem analizy badawczej oraz oceny lokalnej sytuacji społecznej w poszczególnych grupach osób wymagających wsparcia

1.5. Wyniki analizy próby kontraktów socjalnych zakończonych w okresie objętym kontrolą.

Opis stanu faktycznego

Na podstawie badania próby kontraktów socjalnych zakończonych w okresie objętym kontrolą (po 20 kontraktów podpisanych w każdym roku, dobranych w sposób losowy, z podziałem na źródła finansowania – 10 kontraktów finansowanych ze środków własnych, oraz ze środków budżetu państwa/MPiPS, wojewody, PFRON/ i 10 finansowanych ze środków UE), ustalono w zakresie:

1) prawidłowości sporządzenia kontraktu socjalnego, że:

- w umowach kontraktów nie zawarto zapisów dotyczących rozwiązania umowy w sytuacji nieosiągnięcia zamierzonego celu z przyczyn zwinionych przez beneficjenta, w tym nie rozpoczęcia realizacji projektu w ciągu wyznaczonego w umowie okresu, wykorzystania przekazanych środków na cel inny niż określony w projekcie;
- przy zawieraniu kontraktów nie zawsze stosowano wzór kontraktu socjalnego określony w rozporządzeniu MPiPS z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego;
- dane dotyczące realizowanego kontaktu socjalnego, po podpisaniu umowy, nie były wprowadzane przez pracowników socjalnych do prowadzonej ewidencji w MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 705-764; 765-824)

- 2) zgodności działań realizacyjnych z zawartym kontraktem socjalnym, że:
- w trakcie realizacji kontraktu pracownik socjalny nie przeprowadzał oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie (według wzoru określonego w formularzu II A lub II B).

(dowód: akta kontroli str.705-764; 765-824)

W celu zapoznania się z opinią beneficjentów kontraktów zakończonych, wybranych do badania szczegółowego, kontrolujący rozesłał 40 ankiet na które odpowiedziała tylko jedna osoba, która negatywnie oceniła współpracę z pracownikiem socjalnym, uznając m.in. że diagnoza sytuacji, cele kontraktu oraz działania służące ich osiągnięciu nie zostały właściwie określone, a realizacja kontraktu nie umożliwiła beneficjentowi przełamanie jego trudnej sytuacji życiowej.

(dowód: akta kontroli str.932)

Ustalone
nieprawidłowości

Przy sporządzaniu kontraktu socjalnego stosowano nieaktualne druki.

Jak wyjaśniła [...] ⁵ Z- ca Dyrektora MOPS „W pkt. VIII części I A lub I B i pkt. V części II A lub II B kontraktu socjalnego strona oświadcza, że została zapoznana z treścią art. 11 ust. 2 oraz art. 109 ustawy o pomocy społecznej które mówią, że brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym lub asystentem rodziny, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia lub przerwanie szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, wykonywania prac interwencyjnych, robót publicznych lub prac społecznie użytecznych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, oraz że osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń. W związku z takim zapisem w formularzu kontraktu nie ma potrzeby dodatkowo umieszczać w nim zapisów dotyczących rozwiązania umowy w sytuacji nieosiągnięcia zamierzonego celu z przyczyn zawinionych przez beneficjenta, w tym nie rozpoczęcia realizacji projektu w ciągu wyznaczonego w umowie okresu, wykorzystania przekazanych środków na cel inny niż określony w projekcie.” Ponadto podała, że „druk kontraktu socjalnego będący załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 1 marca 2005 r. był używany do czerwca 2011 r. na co zezwalał § 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego, (...)Pracownicy socjalni mają możliwość wprowadzania zawartych kontraktów socjalnych do systemu informatycznego POMOST i robienia wydruków wypełnionych kontraktów z systemu. Mogą też pracować na gotowych drukach.

⁵ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Poza informacjami zarejestrowanymi w SI POMOST nie jest prowadzona dodatkowa ewidencja zawieranych kontraktów socjalnych. Pracownicy socjalni nie mają obowiązku sporządzania kontraktów socjalnych wyłącznie w SI POMOST ani wprowadzania zawartych kontraktów do systemu informatycznego POMOST, ponieważ służyłoby to wtedy jedynie celom statystycznym. Natomiast wywiady środowiskowe dotyczące osób objętych kontraktem socjalnym były wprowadzane do systemu.”

(dowód: akta kontroli str.825-829; 934-937)

Badanie zgodności działań realizacyjnych z zawartym kontraktem socjalnym wykazało, że w trakcie trwania kontraktu pracownicy socjalni nie przeprowadzali oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie (według wzoru określonego w formularzu II A lub II B).

Zgodnie z wyjaśnieniami [...]⁶ Z- cy Dyrektora MOPS „W trakcie realizacji kontraktu socjalnego nie ma potrzeby dokonywania przez pracownika socjalnego oceny realizacji ustalonych w nim działań według wzoru określonego w formularzu II A lub II B. Formularz II A lub II B wypełniany jest w celu oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym na jego zakończenie, lub w przypadku, gdy kontrakt socjalny wymaga wprowadzenia zmian i podjęcia przez strony nowych działań.”

(dowód: akta kontroli str.934-937)

1.6. Wyniki analizy próby kontraktów socjalnych zerwanych przed terminem ich zakończenia.

Opis stanu
faktycznego

W 2011 r. liczba kontraktów socjalnych zerwanych wyniosła 55, w tym z winy beneficjentów 49 (89 %), natomiast w 2012 r. zerwanych zostało 72 kontrakty w tym 48 (67 %) z winy beneficjentów. Powody zerwania lub wypowiedzenia kontraktów były następujące: brak realizacji postanowień kontraktu, brak kontaktu lub współpracy beneficjenta z pracownikiem socjalnym, udział klienta w innym projekcie, brak czasu na realizację zobowiązań określonych w kontrakcie, przerwanie leczenia lub terapii, wyjazd za granicę w celach zarobkowych, podjęcie zatrudnienia, konieczność sprawowania opieki nad dziećmi, pogorszenie stanu zdrowia, zmiana miejsca zamieszkania, zgon beneficjenta.

(dowód: akta kontroli str.361-364)

Na podstawie analizy przyczyn zerwania 10 kontraktów w 2011 i 10 kontraktów w 2012 r. stwierdzono, że pracownicy socjalni dokonywali diagnozy przed zawarciem kontraktu socjalnego na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego (w aktach znajdowały się kwestionariusze rodzinnego wywiadu środowiskowego i jego aktualizacje) i uzyskanych informacji w chwili zawierania kontraktu socjalnego - oceny sytuacji życiowej klienta. Zawarte w kontraktach informacje dotyczące sytuacji beneficjenta były zgodne z informacjami zawartymi w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Umowy kontraktu zawierały skonkretyzowany cel, termin jego realizacji, przewidywane efekty działania. Najczęstszymi przyczynami zerwania

⁶ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

kontraktu był brak wywiązania się strony - beneficjenta, z działania przewidzianego kontraktem socjalnym do zrealizowania.

(dowód: akta kontroli str.199 -205; 206-347; 361-364)

W celu zapoznania się z opinią beneficjentów kontraktów zerwanych, wybranych do badania szczegółowego, kontrolujący rozesłał 20 ankiet na które odpowiedziała tylko jedna osoba, która pozytywnie oceniła współpracę z pracownikiem socjalnym, uznając uzyskaną pomoc za wystarczającą, a powodem niezakończenia kontraktu,

podanym przez ankietowanego, było „podjęcie pracy”.

(dowód: akta kontroli str.931)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.7. Dokonywane zmiany i przyczyny ich wprowadzania do kontraktów socjalnych.

Opis stanu
faktycznego

W 2011 r. z zawartych 258 kontraktów socjalnych, w 32 przypadkach, tj. 12,4 %, dokonywano zmian w kontraktach, natomiast w 2012 r. odpowiednio: z 274 zawartych kontraktów, w 45 tj. 16,4 % z nich wprowadzono zmiany. Były one spowodowane w szczególności pogorszeniem stanu zdrowia klienta, brakiem czasu na realizację zobowiązań określonych w kontrakcie, przedłużeniem działań w projekcie, koniecznością przedłużenia terapii, koniecznością przedłużenia terminu realizacji kontraktu z przyczyn niezależnych od jego stron.

(dowód: akta kontroli str.361-364)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie przygotowania i realizacji kontraktów socjalnych.

2. Efekty realizacji kontraktów socjalnych.

2.1. Ocena efektów kontraktów socjalnych.

Opis stanu
faktycznego

W MOPS nie był prowadzony monitoring efektów realizacji kontraktów socjalnych. Pracownicy socjalni MOPS na bieżąco dokonywali oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie.

Pracownicy socjalni MOPS nie monitorowali trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielnienia osób, z którymi zawarty był kontrakt socjalny. Nie występowało również do PUP o informacje, czy osoba realizująca kontrakt socjalny jest ponownie zarejestrowana jako osoba bezrobotna.

(dowód: akta kontroli str.195-197)

Ustalono
nieprawidłowości

MOPS nie prowadził monitoringu efektów realizacji kontraktów socjalnych. Tym samym nie monitorował trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielnienia absolwentów kontraktów

Akty prawne nie zawierają sformułowanego wprost obowiązku monitorowania efektów realizacji kontraktów po ich zakończeniu. Natomiast obowiązek taki wynika z dwóch ustaw: ustawa o pomocy społecznej, w art. 3 ust. 2 wskazuje, że celem działań pomocy społecznej jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Beneficjenci kontraktów są klientami pomocy społecznej, jeżeli po zakończeniu realizacji kontraktu nie udało im się usamodzielnić, i w dalszym ciągu korzystają z pomocy społecznej, pracownik socjalny, zgodnie z art. 36 i 45 ustawy o pomocy społecznej, ma obowiązek kontynuować pracę socjalną i prowadzić działania wspierające beneficjenta aż do jego usamodzielnienia. Natomiast ustawa o finansach publicznych⁷ w art. 44 ust. 3 wskazuje, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Zdaniem NIK stosowanie się do tej zasady nie jest możliwe, jeżeli nie monitoruje się danego działania do momentu osiągnięcia założonego celu, w tym przypadku do momentu usamodzielnienia się beneficjenta kontraktu – klienta opieki społecznej.

2.2. Realizacja działań w zakresie ewaluacji oraz efektów zrealizowanych kontraktów.

Opis stanu
faktycznego

Badania szczegółowe przeprowadzone na próbie 40 kontraktów socjalnych potwierdziły brak realizacji działań w zakresie ewaluacji, oraz oceny efektów zrealizowanych kontraktów, dokonywano natomiast oceny końcowej zrealizowanych kontraktów socjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 705-764; 765-824)

Ustalono
nieprawidłowości

Zdaniem NIK brak przeprowadzania ewaluacji jako systematycznej i obiektywnej oceny przebiegu realizacji kontraktów socjalnych na wszystkich etapach oraz brak monitorowania trwałości (skuteczności) ekonomicznego usamodzielniania absolwentów kontraktów socjalnych uniemożliwia dokonanie identyfikacji problemów związanych z realizacją kontraktów socjalnych oraz oceny ich efektywności jako indywidualnej aktywnej formy wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej

Jak wyjaśniła [...] ⁸ Z-ca Dyrektora MOPS „Nie przeprowadzono ewaluacji osiągniętych efektów po zakończeniu realizacji poszczególnych kontraktów socjalnych ponieważ nie ma takich wymogów. W odniesieniu do kontraktów realizowanych w ramach projektu systemowego, MOPS jako realizator projektu, nie ma obowiązku dokonywania ewaluacji. Obowiązek taki mają instytucje pośredniczące wdrażające i zarządzające. W ramach monitoringu projektu, dla każdej jego edycji, są przeprowadzane badania ankietowe po zakończeniu każdego z kursów i szkolenia oraz na zakończenie projektu w danym roku. Pracownicy socjalni dokonują oceny końcowej zrealizowanych kontraktów.”

⁷ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁸ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

2.3. Realizacja szkoleń i kursów dla beneficjentów przez MOPS w aspekcie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Opis stanu faktycznego

MOPS, w latach objętych kontrolą, w ramach szkoleń i kursów, dokonał przeszkolenia w szczególności w zawodach: pielęgnacja i konserwacja terenów zieleni oraz obsługa urządzeń maszyn ogrodniczych, projektowanie i aranżacja wnętrz, elektryk z uprawnieniami do 1 Kv i SEP, florystyka z obsługą kasy fiskalnej, sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej, opiekun osób starszych i osób zależnych z nauką języka niemieckiego, stylizacja paznokci, kierowca kat. C, magazynier z obsługą wózka widłowego, księgowość komputerowa, fryzjer z elementami wizażu, gospodarka odpadami komunalnymi, obsługa koparko-ładowarki, spawacz, barman, kucharz, masaż kosmetyczny.

(dowód: akta kontroli str.191-193)

Na podstawie danych dotyczących zawodów deficytowych (wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie) i nadwyżkowych (mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie) zawartych w informacji PUP, uzyskanej przez kontrolującego w trybie art. 29 ust.1 pkt.2 lit. f ustawy o NIK⁹, ustalono, że szkolenia zawodowe i kursy podnoszące ogólne kwalifikacje zawodowe realizowane przez MOPS, obejmowały w przeważającej większości, zawody nadwyżkowe.

(dowód: akta kontroli str.191-193; 400-401; 834-850)

W latach objętych kontrolą szkolenia zawodowe i kursy podnoszące ogólne kwalifikacje zawodowe, obejmujące zawody (zgodnie z danymi PUP) w przeważającym stopniu nadwyżkowe na lokalnym rynku pracy, ukończyło odpowiednio: w 2011 r. 99 osób i w 2012 r. 109 osób, a poniesione, przez MOPS, koszty tych szkoleń i kursów wyniosły odpowiednio: 105.223 złotych w 2011 r. i 113.060 złotych w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str.191-193)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak rozeznania w zakresie zapotrzebowania rynku pracy i prowadzenie szkoleń zawodowych i kursów podnoszących ogólne kwalifikacje w zawodach nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁹ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

3. Wykorzystanie środków finansowych na realizację kontraktów socjalnych oraz wypłatę świadczeń dla beneficjentów.

3.1. Źródła pochodzenia oraz wysokość środków na finansowanie kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

Na podstawie dokumentacji źródłowej dotyczącej planowania i wydatkowania środków finansowych ustalono, że na finansowanie kontraktów socjalnych wydatkowano w 2011 r. kwotę ogółem 333.846 złotych, w tym na kontrakty typu A – 126.981 złotych, a na kontrakty typu B - 206.865 złotych; zaś w 2012 r. odpowiednio: 435.907 złotych, w tym na kontrakty typu A – 169.915 złotych, kontrakty typu B – 265.991 złotych. Podstawowym źródłem finansowania kontraktów socjalnych były środki pozyskane w ramach realizacji projektów unijnych i wyniosły odpowiednio: w 2011 r. kwotę ogółem 313.582 złotych (w tym na kontrakty typu A – 119.226 złotych, typu B – 194.356 złotych), co stanowiło 93,9 % wszystkich środków, zaś w 2012 r. – 418.932 złotych (w tym na kontrakty typu A – 163.312 złotych, typu B – 255.620 złotych), co stanowiło 96,1 % wydatkowanych środków na kontrakty socjalne. Z budżetu państwa pochodziły środki w wysokości odpowiednio: 19.444 złotych (w tym na kontrakty typu A – 7.389 złotych, typu B – 12.055 złotych), co stanowiło 5,8 % wydatkowanych środków w 2011 r. i 16.729 złotych (w tym na kontrakty typu A – 6.357 złotych, typu B – 10.372 złotych) co stanowiło 3,8 % środków wydatkowanych na ten cel w 2012 r. Natomiast środki z budżetu miasta Jeleniej Góry wyniosły odpowiednio: 820 złotych tj. 0,24 % środków wydatkowanych na kontrakty socjalne w 2011 r. i 247 złotych tj. 0,06 % środków wydatkowanych przez MOPS na ten cel w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str.366-369; 867- 868-916; 917-930)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem NIK znikomy udział Gminy w finansowaniu kontraktów socjalnych, powodował konieczność reglamentowania tej formy pomocy i nie sprzyjał efektywnemu wykorzystywaniu przez MOPS kontraktów socjalnych jako narzędzia aktywizującego klientów pomocy społecznej i formy zindywidualizowanego wsparcia, którego podstawowym celem jest pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych oraz wykluczenia społecznego.

3.2. Wykorzystanie środków finansowych na realizację kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

W 2012 r. z form pomocy finansowanych w ramach kontraktu socjalnego skorzystało 754 osób i w stosunku do 2011 r., gdy z tych form pomocy socjalnej skorzystało 545 beneficjentów, ich liczba wzrosła o 209 osób. Środki finansowe na realizację kontraktów socjalnych w kwocie 333.846 złotych w 2011 r. i 435.907 złotych w 2012 r. zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w tym: w formie świadczeń rzeczowych na rzecz beneficjentów przeznaczono odpowiednio: w 2011 r. środki finansowe w kwocie 330.098 złotych (tj. 98,8 %), z których skorzystało 512 beneficjentów, zaś w 2012 r. środki finansowe w kwocie 411.528 złotych (tj. 94,4 %), z których skorzystało 722 beneficjentów. Na przykład: w szkoleniach zawodowych (podniesienie kwalifikacji, przekwalifikowanie) i kursach podnoszących ogólne kwalifikacje (np. obsługa komputera, prawo jazdy itp.) w 2011 r. uczestniczyło

łącznie 97, zaś w 2012 r. 153 beneficjentów, a przeznaczone na ten cel środki finansowe wyniosły odpowiednio: 105.871 złotych i 151.355 złotych, w szkoleniu – nauka sposobu poszukiwania pracy (pisanie CV, komunikacja interpersonalna itp.) w 2011 r. uczestniczyło 97, zaś w 2012 r. 112 beneficjentów, a przeznaczone na ten cel środki finansowe wyniosły odpowiednio: 6.099 złotych i 24.398, w grupach samopomocowych oraz grupach wsparcia uczestniczyło w 2011 r. 41, zaś w 2012 r. 34 beneficjentów, a przeznaczone na ten cel środki finansowe wyniosły odpowiednio: 6.936 złotych i 11.390 złotych, z porad prawnych skorzystało w 2011 r. 77, zaś w 2012 r. 73 osoby, a przeznaczone na ten cel środki finansowe wyniosły odpowiednio: 8.888 złotych i 9.822 złotych, z indywidualnych konsultacji z psychologiem lub terapeutą skorzystało w 2011 r. 26, zaś w 2012 r. 78 osób, a przeznaczone na ten cel środki finansowe wyniosły odpowiednio: 2.849 złotych i 8.695 złotych. Pozostałe środki finansowe przeznaczone zostały na: opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne i świadczenia bezpośrednio (w formie gotówkowej) wypłacane beneficjentom kontraktów socjalnych.

Szkolenia zawodowe i kursy podnoszące ogólne kwalifikacje realizowane były przez firmy zewnętrzne (zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie rozwiązaniami ustawowymi). MOPS jest w posiadaniu m.in. list obecności, dzienników zajęć, protokołu odbioru materiałów szkoleniowych i wydanych zaświadczeń dla beneficjentów o ukończonych szkoleniach.

(dowód: akta kontroli str.370-373)

W odniesieniu do środków UE/EFS ustalono, że otrzymane środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z celem na jaki zostały przyznane. Wskaźnik wykorzystania środków na aktywną integrację w projekcie systemowym „Postaw na siebie” wynosił 88,55% w 2011 r. oraz 72,78% w 2012 r. Wkład własny został wniesiony we właściwej wysokości a realizacja wydatków była zgodna z harmonogramem.

(dowód: akta kontroli str. 867; 868-916; 917-930)

Jak wyjaśniła [...] ¹⁰ Z-ca Dyrektora MOPS „Środki finansowe na aktywną integrację w projekcie systemowym „Postaw na siebie” w 2011 r. i 2012 r. nie zostały wykorzystane w całości z uwagi na fakt wyłonienia w drodze procedury przetargowej wykonawców zadań będących przedmiotem przetargu tańszych niż zakładano.”

(dowód: akta kontroli str.934-937)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

3.3. Prawidłowość realizowanych wypłat świadczeń na rzecz beneficjentów kontraktów socjalnych.

Opis stanu
faktycznego

W ramach wykorzystania środków finansowych na realizację kontraktów socjalnych MOPS zrealizował wypłatę świadczeń w formie bezpośredniej (gotówkowej) odpowiednio: w 2011 r. dla 2 osób na kwotę 88 złotych, a w 2012 r. dla 6 beneficjentów na łączną kwotę 19.723 złotych.

¹⁰ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Ponadto w 2012 r. 11 beneficjentom wypłacono świadczenia w formie wynagrodzeń z tytułu staży zawodowych w Programie Rewitalizacji Społecznej „Wspólne Działanie – lepsze jutro”, na ogólną kwotę 72.136 złotych.

W związku z niedotrzymaniem postanowień kontraktu socjalnego MOPS odmówił przyznania świadczenia, odpowiednio: w 2011 r. zostało wydanych 6 decyzji odmawiających przyznania świadczeń z pomocy socjalnej, z tego 3 decyzje zostały zmienione, natomiast w 2012 r. zostało wydanych 10 decyzji odmawiających przyznania świadczeń z pomocy socjalnej, z tego 1 decyzja została zmieniona.

(dowód: akta kontroli str.195-197; 370-371; 380-391; 851-866)

Badania szczegółowe przeprowadzone na próbie 40 kontraktów socjalnych wykazały że beneficjentom przyznawano wypłatę zasiłków w czasie realizacji kontraktu socjalnego w formie: zasiłków okresowych, celowych, pomocy w zakresie dożywiania dorosłych i dzieci będących na ich utrzymaniu i innych świadczeń bezpośrednich. W naliczaniu i wypłatach przyznanych zasiłków nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 705-764; 765-824)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

3.4. Realizowanie przez MOPS obowiązku opłaty składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby, z którymi zawarto kontrakty socjalne.

Opis stanu
faktycznego

MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za wszystkie osoby, z którymi zawarto kontrakty socjalne, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2011 r. składki na ubezpieczenie zdrowotne dotyczyły 31 osób i wyniosły łącznie kwotę 3.660 złotych, natomiast w 2012 r. odpowiednio: 26 osób, na kwotę 4.656 złotych. Opłacanie składek było przerwane z dniem zakończenia lub zaprzestania realizacji kontraktu. Badanie szczegółowe w tym zakresie przeprowadzono na próbie 40 beneficjentów kontraktów socjalnych z lat 2011-2012, dobranej w sposób losowy (po 20 kontraktów podpisanych w każdym roku).

(dowód: akta kontroli str.370; 705-764; 765-824; 830-833)

Jak wyjaśniła [...] ¹¹ Z-ca Dyrektora „MOPS opłacał składki zdrowotne za wszystkie osoby skierowane przez PUP do zawarcia kontraktu socjalnego, jeżeli nie podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.”

(dowód: akta kontroli str.934-937)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹¹ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

3.5. Jednostkowe przeciętne koszty realizowanych w latach 2011-2012 kontraktów socjalnych.

Opis stanu faktycznego

Na podstawie danych dotyczących, między innymi: źródeł finansowania kontraktów socjalnych, oraz aktualnej sytuacji beneficjentów z lat 2011-2012 ustalono, co następuje:

- jednostkowy przeciętny koszt kontraktu socjalnego zawartego przez MOPS w 2012 r. wynosił 1.591 złotych i w porównaniu z 2011 r., gdy wynosił 1.294 złotych, wzrósł o 297 złotych tj. o 23 %;
- jednostkowy przeciętny koszt kontraktu socjalnego ukończonego przez beneficjentów w 2012 r. wynosił 2.270 złotych i w porównaniu z 2011 r., gdy wynosił 1.644 złotych, wzrósł o 626 złotych tj. o 38 %;
- średni jednostkowy przeciętny koszt, dla lat 2011- 2012, zawartego kontraktu socjalnego wyniósł 1.443 złotych, zaś ukończonego - 1.957 złotych.

(dowód: akta kontroli str.154; 365; 366-369; 933)

Jak wynika z wyjaśnień [...] ¹² Z-cy Dyrektora MOPS wzrost kosztów kontraktu socjalnego w 2012 r. był spowodowany tym że „na średni koszt kontraktu socjalnego ma wpływ cena jednostkowa szkoleń zawodowych i kursów podnoszących ogólne kwalifikacje beneficjentów, rodzaj i ilość realizowanych działań wobec nich, a także liczba osób objętych kontraktami socjalnymi. W 2012 r. w ramach Programu Rewitalizacji Społecznej „Wspólne działanie, lepsze jutro”, realizowane były po raz pierwszy praktyki i staże zawodowe. Zwiększyła się także liczba osób korzystających z innych działań realizowanych w ramach projektu systemowego i Programu, co miało bezpośredni wpływ na koszt kontraktu socjalnego.”

(dowód: akta kontroli str.934-937)

Natomiast poniesione koszty w przeliczeniu na beneficjentów, którzy usamodzielnili się w wyniku realizacji kontraktu socjalnego wyniosły odpowiednio: w 2011 r. kwotę 90.420 złotych, gdy usamodzielniono się 55 beneficjentów i w 2012 r. – 56.750 złotych, gdy usamodzielniono się 25 beneficjentów, tj. odnotowano spadek beneficjentów usamodzielnionych, w stosunku do 2011 r., o 30 osób tj. o 45 %.

(dowód: akta kontroli str.365; 366-369; 933)

Zgodnie z wyjaśnieniami [...] ¹³ Z-cy Dyrektora „MOPS nie dokonywał analizy dotyczącej przyczyn spadku liczby beneficjentów usamodzielnionych w 2012 r. w stosunku do 2011 r., ale można przypuszczać, że spowodowane jest to ogólną sytuacją na rynku pracy (wzrost stopy bezrobocia, brak wolnych miejsc pracy).”

(dowód: akta kontroli str.934-937)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹² Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

¹³ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o:

1. Zintensyfikowanie współpracy MOPS z instytucjami, w szczególności z Powiatowym Urzędem Pracy, w zakresie wymiany informacji na temat szkoleń, kursów, środków na rozpoczęcie działalności, form wsparcia itp., pod kątem zwiększenia atrakcyjności proponowanych ofert dla beneficjentów kontraktów socjalnych.
2. Kierowanie beneficjentów kontraktów socjalnych na szkolenia w zawodach deficytowych lub przydatnych na lokalnym rynku pracy.
3. Dokonywanie ewaluacji efektów kontraktów socjalnych.
4. Wzmożenie nadzoru nad wykonywaniem zadań związanych z prawidłowym zawieraniem kontraktów socjalnych przez pracowników MOPS, w szczególności pod względem prawidłowego i kompletnego wypełniania formularzy kontraktów socjalnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław

dnia 23.04.2013 r..

Miejscowość

Data

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Mieczysław Biernat

Podpis nieczytelny

.....
Podpis

¹⁴ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

